NĂM THỨ MƯỜI BA! = SỐ THỨ 2401 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 21 MARS 1925

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DEPOT LÉGAL INDOCHINE 3346

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans le 1er page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales: 1$80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cái khuôn-mẫu tốt cho các bạn quần-thoa ta

(CỤ BÀ NGUYỄN-TRỌNG-HIỆP)

Ba chữ tên « Nguyễn-trọng-Hiệp » ở nước ta, trong khoảng hơn năm mươi năm nay, dù người Nam, dù người Tây, dù già, dù trẻ, dù gái, dù trai đề thường không ai không biết đến, nói đến, mà dám chắc rằng không ai nói đến cái tên ấy mà không khỏi kính khen mộ, phục cái đức lượng, trọng cái tài lược, sợ cái phách-lực, tưởng cái thanh-danh của một bậc lão-thành thạc-phụ đã từng dem thân làm trụ-thạch cho nước nhà đương lúc nghiêng ngửa deo-neo, cần-thận thâm-trầm, không thô-bạo mà cũng không nhút-nhát, cái cảnh-ngộ thật là đau-đớn, mà cái tâm tích thật là phân minh, tưởng không thẹn là người thượng-lưu xứng, đáng hoàn-toàn về cái thời-kỳ Pháp Nam giao-thiệp vậy. Người biết ba chữ tên « Nguyễn-trọng-Hiệp » như thế thì nhiều, nhưng có lẽ người được biết cái phụ đức cụ bà Nguyễn-trọng-Hiệp thì ít. Nay cụ đã từ giã nữ-giới Việt Nam ta mà qui tiên chầu phật tử: là trong nữ-giới Việt-Nam ta mất một trang hiền phụ, trong lịch-sử dài gương ta thêm một chuyện khuê-nghi, cứ những di-ngôn dặt sự của cụ mà bản-quán đã thâu nhặt được thuở nay, thì thiết tưởng cái công-nghiệp, cái phẩm-giá của cái tên « Nguyễn trọng-Hiệp » mà ta vẫn lấy làm kính, lấy làm mến kia không phải là không có huân lao người nội-tướng đấy.

Người ta tiến đức tu nghiệp, kiến công lập danh, tuy cốt tự cái trí, cái tài, cái công phu lập luyện của mình, mà cũng có quan-hệ ở người hiền trợ; Lưu-Bình có gặp được Châu-Long mới thành danh khoa bảng; Ngô-Hoàn có gặp được Thị-Thuần mới trọn tiết trung thần; xưa nay bao nhiêu kẻ anh hùng hào kiệt, chí-sĩ cao-nhân, phần nhiều cũng có cái sức huân-đào phấn-khích ở chốn màn the một đôi chút cả. Lạ cho cái sóng khuynh thành, làm cho đổ quán xiêu đình nhà chơi; đã có cái sức đổ quán xiêu đình thì há lại không có cái sức hóa ngoan lập nọa. Cứ lấy nhân tình mà nói thì có thể nói được rằng: bao nhiêu những bậc có sự-nghiệp, có danh tiết, trừ một số ít người trác-nhiên tự lập, không bận lòng nhi-nữ mà nhụt mất chí-khí trượng phu, còn thì toàn có nhờ được vợ hiền cả; lọ là phải tô-mô tỉ-mỉ xét tới di-ngôn dặt-sự của tướng bà một mới bình-phẩm được khuê-nghi.

Như cụ bà Nguyễn-trọng-Hiệp đây thì dẫu có xét đến di-ngôn dặt-sự, cũng đáng là một vị danh tướng khuê trung. Cụ lấy cụ ông khi còn áo vải hàn-vi, nhà nền-nếp thi thư mà môn-phong vốn là thanh bạch. cụ ông thì mấc miệt-mài về sự sôi kinh nấu sử, cụ một tay tần tảo, thờ cha kính mẹ, gạo củi nuôi chồng. Canh một thiếp còn dọn cửa dọn nhà, canh hai dệt cửi, canh ba đi năm, bước sang đầu trống canh năm, khuyên chàng dậy học còn nằm làm chi. cái nông-nỗi nhọc nhằn như thế, giá phải các vị tiểu-thư mà ta bày giờ thì đã chán ngắt buồn tênh, tấp-tểnh chực đưa oanh đón yến ngay với những chỗ lương to bổng lớn mà lên ngựa xuống xe, tô vàng chuốt ngọc cho phỉ nguyện ước ao, mà cụ thì cứ thắt lưng buộc bụng, chỉ kim bạn với sách đèn, cho đến lúc cụ ông tên đề kim-bảng. Nếu các bạn thanh-niên ta bây giờ mà cũng được mợ chàn trong nhà lệ chỉ húc cẩm cho như thế thì có đâu đến nỗi chi-khí hèn thấp, học-nghiệp dở dang, mà trong nước kêu phải thiếu nhân-tài, cái kết-quả học giới ta thành ra phần nhiều chịu ép!

Cụ nuôi chồng học cho đến đỗ, đỗ đến làm quan trong triều ngoài quận chốc hơn bốn chục năm mà không xi thái, không kiêu-căng, lúc nào cũng giữ nguyên cái bản sắc «cô dỗ» áo lụa quần sồi là cái đẹp thứ nhất của cụ rồi, không hề đua đầy những ngọc ngà gấm vóc đối với người thì khiêm cung lễ mạo, không hề có cái oai-phong « bà nhất-phẩm », ậm-ọe với quân hầu đầy-tớ, nạt nộ với kẻ khó người hèn. Ai đã từng được biết cụ, trông thấy cái thái-độ nhã-nhặn đoan-trang, cũng phải lấy làm lạ rằng một bà thị đỗi hàm, hay một bà hàn quốc-trái bây giờ kể phẩm tước vinh qui còn kém cụ xa mà cũng không đến xuề xòa quá, giản dị quá, nhún nhường quá thế, cũng còn cửa nhà đậm-dịch, hầm gửi dộn-dàng hằng mấy cụ kia vậy.

Qui nhất là cái đức thanh-liêm diễm-đạm của cụ giúp được cho cụ ông thành một vị lương-tướng, một bậc danh-nhân. Thử lấy con mắt xét quan-trường ta ngày nay mà xem, lịch lý độ một vài huyện đã có nổi mấy cái nhà, làm quan chừng năm bảy năm đã tậu hàng mấy sở đất, thì một ông quan làm tổng-đốc có, làm kinh-lược có, làm thủ-tướng có, cầm quyền sinh sát dữ đoạt người ta trong bao nhiêu lâu, mà đến lúc gác võng về vườn, gia-tư cũng chỉ thường thường bực trung, không từng có châu báu đầy rương, bạc vàng đầy tủ, nhà cho thuê từng dãy, ruộng phát canh hàng nghìn thì đủ biết cái đức thanh liêm là đường nào vậy! Quyền gì to hơn cái quyền phụ-chính, vị gì vinh hơn cái vị văn-minh, mà đến khi vua lớn dân yên, cải đại-cục trong nước đã đành nhất định, thì vị tôn cũng chẳng tường, quyền lớn cũng không ham, cứ ẩn về hưu, coi giản sang như trút dép, xương duyt như vứt giẻ, thật long, dẫn thật bạc, nhưng yến bỏ không lại hơi, văn ân giảm không rõ chữ, đã có nghị-định của hội đồng xét nên chuẩn bỏi tri-sĩ mới chịu bỏ lấu sơn gác tía là cái nơi khoái lạc dưỡng nhàn bắt đầu vào cái phong-hội chủ-nghĩa kim tiền đã thịnh hành mà còn có ông quan giữ được cái cao phong điềm-đạm như thế. Mà cái đức thanh liêm điềm đạm giữ cho trọn vẹn được có phải dễ gì, ngoài công đường soi gương nước trắng mà trong tư-thất ám tối lòng vàng, quan ông mốn làm mặt thanh cao mà quan bà lại ra điều cần dưỡi, người không phải là gỗ đá, ai khỏi được chút tình riêng, những tham-quan ô-lại đấy rẫy trong thế-gian, ta dám chắc không phải đề ra mà có tình tham ô ngay, phần nhiều cũng vì người đàn bà khiến nên cả. Nếu các bạn quần thoa mà ai cũng như cụ bà này cả, thì bụt sống sao lành quyết chẳng phải là điều hi-hữu, mà dân làm gì đến nỗi khổ về quan ác, nước làm gì đến nỗi đơn về quan tham!

Than ôi! nữ-lưu tro tàn, huy âm vắng ngắt. Cụ bà Nguyễn-trọng-Hiệp đây cũng là một chút thạc-quả lọi thoi ở trên cái gốc cẩn đạo-đức của nước ta ngày nay, mà nay cũng lại mất rồi; hỏn quốc túy có thiêng liêng ta mong sẽ khỏi được cái tinh-thần một trang hiền phụ ở dưới suối vàng như cụ bà đây mà nảy nở ra hàng muôn hàng ức vị hiền phụ nước ta sau này để thành đức cho chồng, lập giáo cho con thì may quá!

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 19 Mars 1925

Hỏa tai ở Tokio

Ở Tokio bị hỏa tai, 3000 nhà bị cháy. 20.000 người không có nhà ở.

Thủy-tai ở Pérou

Thành Trujillo bị lụt tổn hại rất nhiều.

Gió bão ở Hoa-kỳ

Gió bão ở Illinois Indiana, và Missouri, người chết và bị thương cộng là 1.500 người.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Mars 1925

Việc đình-công ở nước Ý

Ở Milan có tin rằng hội liên-hiệp các thợ kim-khí đã quyết-nghị thôi không đình-công ở Lombardie nữa

Việc đình-công ở Hy-lạp

Việc thợ hỏa xa đình-công cũng gần giải quyết xong.

Đòa nội-các nước Phanh-lan

Trong khi nghỉ viên bàn về bản luật bảo-cử, tòa nội-các từ chức.

Thợ mỏ ở lụt sông Rhur

Thợ mỏ lụt sông Rhur yêu cầu tăng tiền công lên 15%. Các chủ mỏ không chịu, hai bên đương điều đình với nhau.

Nước Bỉ với nước Đức

Phải bỏ thương-mại nước Bỉ và phải bỏ thương-mại nước Đức bán bạc hai bên đã hợp ý nhau.

Cavile, ngày 19 Mars 1925

Nước Pérou với Hoa-kỳ

Washington, ngày 17 — Có tin rằng quan đại-sứ nước Pérou ở Washington sẽ bổ chức trở về nước để tỏ tình bất phục cái thái độ của Hoa kỳ trong việc phân-tranh của hai nước Hoa-kỳ với Pérou.

Người Hoa-kỳ ở Trung-hoa

Thượng-hải, ngày 18 — Người Hoa-kỳ ở Khúc-phụ đã tiếp được cây tối tân của Hoa-kỳ. Nước có cây ấy nghề giồng giọt ở miền ấy sẽ mở mang được nhiều.

Tin Trung-hoa

Cải chỉnh kiến của Ban thiền

Hương cảng, ngày 13 mars 1925 — Bữa trưa 1 mars, Ban-thiền vào yết kiến Đoàn kỳ-Thụy có tỏ bày cái chính kiến của mình đối với thời cục, xin Đoàn hết sức cùng chính-phủ Nga đàm phán để thu hồi đất Ngoại-mông. Ban-thiền tự nguyện đem tinh thần cảm hợp thanh-niên Ngoại-mông, khiến cho hợp hẳn một lòng khuynh hướng về chính-phủ Trung-hoa. Ban-thiền lại cùng Đoàn bàn bạc về việc Tây-tạng trong một hồi lâu, mới ra về lữ-quán.

Tin Ngô-bội-Phu

Hương-cảng, ngày 13 Mars 1925.

Viên-diện-Nam được lệnh của Đoàn kỳ-Thụy thu khí giới của Ngô-bội Phu, lập tức sai Mã Tế đến Nhec-châu khuyên Ngô phải bỏ hết cả khí giới.

Cuộc chiến-tranh Hà-nam

Hương-cảng, ngày 13 mars 1925

Cuộc chiến-tranh Hà-nam nay mai ngày một to. Phùng-ngọc-Tường mấy ngày luôn ở kinh-kỳ mà thêm 28.000 quân sắp sửa để xuống nam dự vào cuộc chiến-tranh ấy. Hiện Hán-ngọc-Côn và Hồ-chính-Dực vẫn đánh nhau dữ đội.

Đám tang Tôn-Văn

Tin Bắc-kinh. — Đã làm lễ quốc tang Tôn-Văn. Nhân-dân đăng-p ái của Tôn-Văn và một phái bộ cộng-sản do M. Karakhan đứng đầu có dự lễ.

Các quan thượng thư, và các vị đại biểu nước linh-cữu, đặt trên một cái giường bằng đồng ở nhà Kinh-thiên. Công-chúng đến điếu trước linh-cữu.

NHÀN ĐÀM

Thế nào là cạnh-tranh?

Đời này nghề gì cũng phải cạnh-tranh mới khá được, mà nhất là nghề buôn bán! Kia như các nước người ta cạnh-tranh thế nào, thế mà những người buôn bán nước ta, nhất là các đàn-bà cũng đã biết đổi được cái chủ-nghĩa cạnh tranh; vậy thì thế nào là cạnh-tranh nào?

— Cạnh-tranh nghĩa là thấy khách đi ngoài đường, cứ ra không muốn mua hàng mặc lòng, nhưng đàn-ông thì nắm bắt tóc mà lôi vào, đàn-bà thì lôi đuôi gà mà kéo lại, bắt phải mua bằng được, thế là cạnh-tranh chứ gì.

Cường-sỹ.

MỘT CÁI THIÊN-VĂN ĐÀI Ở TRÊN NÚI ALPES

Trước đây đã đăng lên về việc dự-định một thiên-văn đài nhân nhất tại giới ở ngọn núi Salève. Tiền phí tổn làm thiên-văn đài ấy mất độ 30, 40 triệu, nhờ được hai vợ chồng một nhà phú-hào Hoa-kỳ là M. và Mme Dina, bỏ tiền ra làm.

Hiện nay đã trù-tính đặt một con đường đi từ thành Cussesilles đến chỗ đặt thiên-văn đài. Ngày 11 septembre 1923 hội đồng hàng quận ở đấy đã trích một số tiền 483.000 quan để đắp làm. Con đường ấy rộng 5 mètres, chỉ dốc độ 6 %, đi qua cái rừng Cussesilles.

Về đường thiên văn học hiện cũng đã dự bị mọi việc, ở Salève, đại tá Delcambe đã lập một cái đồn thiên-văn. Sau này viện thiên văn ấy sẽ trở nên một viện thiên văn quốc-tế. Ở đấy sẽ có ba cái thiên lý kính. Cái lớn nhất đường kính độ 4,5 thước, và riêng một cái kính cân nặng 150.000 kilos. Hiện nay ai nhà bác học Hoa-kỳ là giáo-sư Georges Ritchey và giáo-sư Bauer đương cùng ông Dina chế tạo thiên lý kính ở thiên-văn đài Paris. Dùng thiên lý kính ấy có thể tính được đường kính các ngôi tinh tú, khảo nghiệm lại cái lý thuyết của ông Einstein, và may ra lại có thể biết rõ cái hiện tinh nguyệt cầu.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Xin quý-báo làm ơn chỉ bảo cho tôi một việc như sau này:

Nguyên cha tôi mua một mẫu 2 sào ruộng tại làng V..... tỉnh N..... từ năm Duy-tân thứ sáu, có văn-tự mà con viết bỏ ký, có triện lý-trưởng. Bây giờ chỉ còn con người bán còn sống. Ruộng này thì cha tôi vẫn cho người bọn cha tôi cấy rẽ, người cấy rẽ đã chết cùng với cha tôi năm trước năm sau, nay có một người ở làng V. công nợ với một hiệu Khách, hiệu Khách này tịch biên lấn cả mẫu hai ruộng của tôi để bán đấu giá tại tòa, nên tôi phải làm đơn kêu tòa tại tôi phải nộp 12 đồng mà trong đơn thì tôi đòi ruộng lại giả tôi, và xin một 100 bạc bồi thường vì tôi làm thợ và nhà tôi ở tỉnh phải nghỉ công việc đi lại và bỏ sự cày cấy. Từ khi đầu đơn được độ giảm tháng tôi lại phải nộp 6 đồng giấy bút nữa, gần một năm tòa Nam-định xử giả lại ruộng cho tôi, còn 100 đồng tiền bồi thường thì tòa không cho. Tôi xin nhưa vậy. Nhưng hiệu Khách này có thấy kiện và chống án lên tòa Thượng-thẩm Hanoi mà tôi đã phải 12 lần lên tòa Hanoi, vừa phần mất nhiều tiền đi lại, vì công việc làm cho người ta không đúng hẹn, người ta đưa việc đến thuê không có nhà thì người ta thuê thợ khác, nên việc kiện của tôi đã 2 năm mà 2 năm số tiền công của tôi để đánh nộp sau thuế thì năm nào cũng phải đi vay ngót nửa.

Mẹ tôi ngót 80 tuổi yếu lắm, và vẫn mong ruộng ấy chóng lấy về được. Vậy phải làm thế nào để tòa xét cho, xin ngài làm ơn chỉ giáo.

Nay kính hỏi.

TRẢ LỜI. — Người chủ nợ chỉ có phép được bắt sự những tài sản của người mắc nợ mình mà thôi. Nếu người Khách lấy sai áp ruộng của ông là trái phép. Ông phải chống án lên Thượng thẩm để lấy ruộng về và đòi cả tiền bồi thường nữa. Những tiền bồi thường ấy là tiền mấy vụ gặt ruộng của ông trong mấy năm không được hưởng, tiền phí tổn và tiền bồi thường về sự phiền nhiễu đã phải chịu.

Những khoản bồi thường ấy ông muốn đòi thì chính ông phải chống án mới được, chứ không thì tòa Thượng thẩm không cho. Việc này bất tất phải nhờ luật-sư, cứ mượn thừa-phát-lại (huissier), ở Hanoi cũng đủ.

Xuân thu đàm ân

(Tiếp theo)

Các viên chức tổng lý có tên sau này đều được thưởng về dịp xuân-Lạng-sơn

Tùng cửu phẩm bá hộ (9-2)

MM. Vy-văn-Dục, nguyên tăng cửu phẩm bá hộ, xã đoàn làng Tương-cương, tổng Hãng-mạc, châu Bằng-mạc.

Vy-chiến-Loan, nguyên tăng cửu phẩm bá hộ, tổng đoàn làng Tương-cương, Bằng-mạc, châu Bằng mạc.

Tùng cửu phẩm bá hộ (9-2)

MM. Ng-văn-Huynh, trưởng phố Phố-mới, châu Cao-lộc.

Phan-văn-Nam, trưởng phố Hàng Thu-đa, tổng An-bồi phủ Kiến-xương, Thái-bình.

Lâm-văn-Triều, trưởng phố Văn-lình tổng Văn-lình, châu Bằng-mạc.

Phạm-văn-Ba trưởng phố Chan-noi, tổng Quảng-lang, c ân Ôn.

Đặng-nguyên-Bình, quản lý mãn, làng Bao-thiên, tổng Yên-bang, châu Bình-gia.

Luân-văn-Tính, tổng đoàn làng Tri-lễ, tổng Tri-lễ, châu Bằng-mạc.

Hà-văn-Do, tổng đoàn làng Yên-phúc, châu Bằng-mạc.

Dương-thau-Tiêu, tổng đoàn làng Bắc-sơn, tổng Bắc-sơn, châu Bắc-sơn.

Ba-văn-Sy, tổng đoàn làng Ba-nhan, tổng Ba nhan châu Diên-bc.

Lang-văn-Nam, tổng đoàn làng Xuân-dục, tổng Hoa-nhan, châu Bình-gia.

Vy-văn-Thanh, tổng đoàn làng Bình-gia, tổng Bình-gia, châu Bình-gia.

Chu-lương-Trang, tổng đoàn làng Vũ-lạc, tổng Khánh-nhan, phủ Tràng-định.

Hoàng-giai-Thi, xã đoàn làng Quang-cả, tổng Trang-quế, châu Cao-lộc.

Vy-nghĩa-Hoan, xã đoàn làng Yên-trạch, tổng Nai-pha châu Cao-lộc.

Lê-xuân-Viên, xã đoàn làng Nai-pha, tổng Nai-phe, châu Cao-lộc.

Hoàng-luyến-Si, xã đoàn làng Thanh-bạt, tổng Hành-lạc, châu Thoát-lang.

Lộc-văn-Phác, xã đoàn làng Dinh-pho, tổng Cân-thày, châu Bình-gia.

Nông-thiện-Luân, xã đoàn làng Hoi-hoan, tổng Hoi-hoan, châu Thoát-lãng.

Lương-đức-Kỷ, xã đoàn làng Thâm-suân, tổng Nhan-lý, châu Văn-uyên.

Nông-khai-Hiên, xã đoàn làng Nhân lý tổng Vạn-thi châu Ôn.

Chu-viết-Cơ, xã đoàn làng Bo-trang, tổng Trang-quang, châu Thoát-lang.

Ng-hiền-Thọ, xã đoàn làng Vũ lạc, tổng Khánh-nhan, phủ Tràng-định.

Cao-hiền-Đang, xã đoàn làng Vinh-lại, tổng Nghiên-lại phủ Tràng-định.

Đinh-văn-Nghiên, xã đoàn làng Nghĩa-thuỵ, tổng Nghĩ-điền, phủ Tràng-định.

Ngô-đức-Viên, chánh-lộc, tổng Tam-sơn, tổng Tam-sơn, Bắc-ninh.

Lê-nguyên-Thanh, xã đoàn làng Yên-khoái, tổng Khoái kê, châu Lộc-bình.

Vy-văn-Luân, xã đoàn làng Đồng-bức, tổng Đồng-bức, châu Lộc-bình.

Tùng cửu phẩm đội trưởng (9-2)

Nông-văn-Khu, đội lệ làng Phi-kỷ, tổng Lạc-dương, phủ Tràng định.

Tin Nam-kỳ

M. Michel Villaz tạ thế

Ông Michel Villaz, hội-viên phòng Canh-nông, hội-viên hội-đồng quản hạt tạ thế.

Một dòng nước ngầm

Quan cai-trị tỉnh Bà-liêu báo tin rằng vì một người phú-thủy tìm kiếm mà ở miền Bà-liêu có thấy một dòng nước ngầm dưới đất rộng 20 m. sâu 42 m. Hiện đương đào thử các nơi để dò thêm.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 23 độ
15 giờ 25 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		11 § 52
— nhì,	—	10 64
— ba,	—	9 74
Thóc hạng nhất,	—	7 03
Bắp ngô	—	7 92

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Mars 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 101. 70

Thị giá quốc trái. — Ngày 19 Mars 1925 : 47,10. — 56,70. — 57,60. — 48,15 — 69,50.

Tin tàu. — Tàu *Haigan* mang các thư từ sang Pháp chỉ trừ những đồ bảy 21 mars hồi 17 giờ ở Haiphong sẽ chạy thẳng đi Saigon.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 6 giờ 20 sáng 21 mars.

Tàu *Limchow* mang thư đi Hongkong đến ngày thứ hai 23 Mars hồi 11 giờ sáng ở Haiphong sẽ khởi hành qua Dương Pakhoi. Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 22-Mars.

Khánh thành tượng quan cố Toàn-quyền Van Vollenhoven. — Đến ngày 28 mars này sẽ làm lễ khánh thành bức tượng quan đại-úy Van - Vollenhoven nguyên quyền Toàn-quyền Đông-pháp và nguyên Toàn-quyền phía tây Pi ci fic. Quan Toàn-quyền sẽ đến chủ lễ ấy.

Qui khách của Đông-dương. — Quan Thống-đốc Hương-cảng là M. Stubbs đến sáng chủ nhật 22 mars sẽ tới Haiphong. Đến nghênh tiếp quan Thống-đốc sẽ có quan quyền Thống-sứ Bắc-kỳ Krautheimer và quan Đốc-lý Haiphong Paquin. M. Damiens là quan chánh cai trị thuộc địa sung phó quản lý văn phòng quan Toàn-quyền và quan hầu là đại úy Bernard sẽ thay mặt quan Toàn-quyền xuống Haiphong mà chức mừng quan Thống-đốc. Quan Thống-đốc Stubbs sẽ xem qua thành-phố Haiphong rồi lên ngay Hanoi ăn cơm sáng tại phủ Toàn-quyền.

THỰC MẶT KIM-CƯƠNG

Hiệu LÝ-SENG-BAO, 42, phố hàng Bồ, Hanoi, lại có sang các hạng mặt kim-cương đúng để làm hoa-tai và vòng theo kiểu Saigon và các kiểu nhẫn trông rất đẹp ; xin mời các ngài chiếu-cố.

Việc bồi thường cho các nhà bị hại ở Quảng-đông. — Quan Lãnh-sự Pháp tại Quảng-đông là M. Laprade vừa mới tới Hà-nội để thương thuyết với quan Toàn-quyền về các khoản bồi thường mà các nhà bị hại ở Quảng đông đã đòi và sẽ đo quan Sứthần Pháp ở Bắc-kinh đệ lên chánhphủ Trung-hoa.

Cuộc bay của phi-tướng Poulet. — Cứ theo như tin riêng của phi-tướng Poulet ở Phụng-thiên (Mukden) gửi đến thì phi-trường hiện đã sẵn sàng đến đầu avril này khởi cuộc bay từ Phụng-thiên đến Java. Đường lối của máy bay đi sẽ theo như sau này :

Mukden — Tsingtao — Sanghai, Foochow — Hongkong — Fort Bayard — Haiphong — Hanoi — Huế — Nhatrang — Biên-hòa — Hà-tiên — Bangkok — Singara — Singapore — Batavia.

Phi-tướng Poulet sẽ cỡi chiếc máy Pháp là máy Sabreck là một kiểu mới chế ra. Máy này vừa hạ trên đất vừa hạ trên nước cũng được cả.

HIỆU BÁO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnviện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập Huế).

Ngoại khoa, hỏ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : GIÁ 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : GIÁ 1 § 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 72.
GIÂY NÓI SỐ 236

8301.

Văn-chương Đông pháp. — Tạp chí *Pages indochinoises* mới xuất-bản một tập văn thơ của ông Paul Munier, đề nhan là *Rayon de Soleil*. Trong sách tác-giả dùng câu văn hoạt-bát mà mô-tả một cách nên thơ các cảnh vật bao phen tác-giả đã quan-sát ở nước Nam này. Đọc sách thì rõ tác giả chẳng những là một nhà văn thơ có tài, mà lại là một nhà am-hiểu tinh-tình phong-tục Việt-Nam nữa. Tiếp được quyển sách mới ấy, bản quán liền vội đọc xem thì thấy có lắm đoạn rất thú-vị, vậy xin vui lòng giới-thiệu để độc-giả cùng biết.

Tại phủ Toàn-quyền. — Quan cai-trị hạng nhì Marty tại phủ Toànquyền được nghỉ giả hạn bảy tháng lĩnh cả lương tại Paris.

Các học-đường đổi giờ học — Kể từ ngày 16 avril trở đi, các họcđường sẽ đổi giờ học như sau này :

Các trường Pháp :

Buổi sáng : Tự 7 giờ 30 đến 10 giờ 30.

Buổi chiều : Tự 3 giờ đến 5 giờ.

Các trường Pháp-Việt :

Buổi sáng : Tự 7 giờ 30 đến 10 giờ 30.

Buổi chiều : Tự 2 giờ 30 đến 5 giờ.

Việc xem bệnh cho các viên chức tòng sự với Nhà nước. — *Đông-dương quan báo* ngày 14 mars 1925 có đăng nghị định của quan Toàn-quyền về việc xem bệnh cho các viên chức Tây Nam tòng sự với Nhà nước.

Nay bản quán trích lược mấy đoạn cốt yếu như sau này, ai muốn biết rõ thì cứ xem ở số quan-báo ấy.

Việc xem bệnh cho các viên chức Tây Nam cũng giá quyền ở Hanoi thì có hai cách : 1° Đến nhà thương Tây Đồn-thủy mà hỏi ; 2 có các quan y-khoa đến tận nhà.

Việc chữa môn dạ dày và việc chiếu điện thì các viên chức phải trả tiền theo như tỉ lệ đã nói trong nghị định ngày 20 février 1924.

Còn những bệnh kể sau này thì các viên chức Tây Nam và gia quyến được hỏi không không phải mất tiền.

Môn bệnh thuộc về cổ họng, mũi và tai ; môn bệnh đàn-bà (có thai hoặc không) và bệnh trẻ con ; Khoa thông thường ; môn bệnh đau mắt ; môn bệnh ngoài da.

Những giờ nào nhà thương xem bệnh thì các sở sẽ báo cho các viên chức biết, và khi đi hỏi bệnh phải có giấy của quan đầu sở cấp cho.

Nghĩa chữ gia quyến nói ở trên ấy thì như sau này :

Người Tây : Những người cùng ở một nhà : vợ, các con, đầy tớ Pháp, trừ bực cha mẹ trở lên và bực ngang hàng không kể.

Người Nam : vợ, con.

Việc xem bệnh tại nhà thì phải do [illegible] như nghị-định 10 janvier 1916 và 20 février 1924.

Các viên chức thường ở ngoài Hanoi khi qua thành-phố ấy mà có giấy chứng thực của quan đầu sở cấp cho thì cũng được chữa bệnh kể ông tiền.

Quan Đốc-tờ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các thứ bệnh đàn bà, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, sốt rét ngã nước, các bệnh lậu, giang mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ con.

Phòng khám bệnh chính tại phố Khay Giá, số nhà 33, Hanoi đây nói 314

Quan Đốc-tờ có cả nhà cho người ốm ăn, người ốm đến xem, sẽ cần lại hỏi. 7065

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

55 nhà 5, phố Takou-chaisem, điện nói 326

Xét-nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt, bệnh đau dạ dầy, đau ruột, bệnh đàn bà có hạ-sinh, viêm vân.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

7000

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

M. Trần-quang-Huy ở đâu ?

M. Yves M. Grenès giám-định kế toán ở Hà-nội, muốn tìm M. Trầnquang Huy thầu-khoán ở Thanh-hóa, vì có việc quan-hệ đến M. Huy.

Ký-tên : Yves M. Grenès

Hội Trí tri. Hội Trí-tri hôm qua đã họp đại hội-đồng hồi 8 giờ. Có 77 hội viên đến dự hội và 94 giấy ủy quyền. Trong kỳ ấy có bầu lại hội-đồng trị sự năm 1925 như sau này :

Hội-trưởng : M. Phạm-Quỳnh ; phó hội-trưởng : MM Nguyễn-Thành và Lê-văn-Huyến ; thư-ký : M. Ngô-vi-Liễn ; thủ-quĩ : M. Vương-văn-Mậu ; Đốc-học ban ngày : M. Đào-trọng-Đủ ; Đốc-học ban tối : M. Ng-văn-Hiền ; thủ thư : M. Đỗ đình-Ng iêm ; kiểmsát : MM. Đinh-tiến-Quý và Đặng sỹ Thịnh ; phó thư ký : M. Vũ-văn-Nhạc ; phó thủ-quĩ : M. Ngô-vi-Lan ; phó thủ-thư : M. Trần-văn-Chính.

Ngạch tòa sứ. — M. Ng-tri-Trung tạm ký ngạch tư ngạch tòa sứ Bắc-kỳ tòng sự tại phủ Toàn-quyền thì nay lại thuộc về ngạch cũ.

VÌ ĐI XA MUỐN BẠN
Xe ô-tô hiệu Chenard & Walker
10/12 mã-lực
Hỏi tại bản-quán

Một tuần lễ chớp-bóng rất đặc-biệt !!!
Từ thứ tư 1er đến thứ ba 7 Avril 925

TOU-FOU muốn lấy vợ
Đại hài-kịch 3 đoạn
LƯƠNG-HỮU-THẦN DIT LÉON CHALL BÓNG VAI TOU-FOU

TOU-FOU

Kép khôi-hài ! mới xuất hiện
Trên đời có một không hai !
Đóng vai nhân-đức đã theo
Đóng vai hèo-hiệp cũng tài
Xử Viễn-Đông từ nay nổi tiếng
Thảo lắm lòng ao ước các ngài
Một khi đến xem phải cười vỡ bụng
Tou-Fou hẳn tỏ một lần ai !
Kẻp khôi hài ! mới trở lại !!!

Danh dự bội tinh (*tiếp theo*). — Chiếu theo nghị-định ngày 12 mars, những người bản xứ có tên sau này được thưởng danh dự bội tinh (médailles d'honneur)

Bội tinh bực hạng nhì

MM. Lê-đình-Ngô, linh cảnh-sát Haipong ; Ng-tất-Tiến, ký lục hạng tư ngạch tòa sứ Bắc-kỳ ; Phạm-văn-Thiên, lệ mục Ninh-bình, Đặng-văn-Châu, phó tổng tiên-yên châu Bắcquang ; Bùi-Tấn, ký lục hạng nhì ngạch tòa sứ Bắc kỳ ; Đinh-v Thi, tây phái Ninh-bình ; Lê-văn-Tuất, linh trạm Ninh-bình ; Đinh-Riệu, lý trưởng Bố-đình ; Lưu-văn-Vinh, cai cảnh sát Sơn-tây ; Ng-văn-Trụ, Ng-văn-Canh, bếp khố xanh ; Quản-văn-Hải, phó tổng Nam-quang châu Bảo-lạc ; Trần-văn-Cẩn, tây phái sở Công-chính ; Đỗ-văn-Minh, bếp khố xanh ; Nông-văn-Sĩ, lý trưởng An-quảng, châu Bảolạc : Đỗ-Chu, cai khố xanh, Ng-sĩ-Ung, thợ thêu ở Bắc-kỳ ; Nguyễnvăn-Ái, cai bộ hàng tại hiệu Gò-đa Hanoi ; Trần-Ý, thợ thêu ở Bắc-kỳ ; Lê-văn-Hai, *ba loong* tàu ở Haiphong ; Trần-hữu-Liên *ba - loong* tàu hiệu Sauvage ; Bùi-văn-Kin, tàm tại hiệu buôn Breton ở Haiphong ; Nông-thế-Hoa, quản làng Nông đôn ; Lý-chính-Phát, quản làng Mân-đốt ; Ngọc-khánh-Lan quản làng Nghiêm-luật ; Đinh-văn-Nguiên, xã đoàn ở Yênkhuyên (Lạng sơn) ; Lương-văn-Tài, quản làng Đoai-con, Hà-văn-Thuận, quản làng Bảo-khê ; Hoàng-văn-Lư, quản làng Mai-linh (Cao-bằng) ; Trần-xuân-Tiêu, thừa p ái Hải-dương : Tr-v-Tham, quản làng Bình-lang(Caobằng) ; Lâm-tố-Bích, thư ký ngoạch tòa sứ Trung-kỳ ; Lê-văn-Nhu ký lục thượng hạng ngạch tòa sứ Trung-kỳ ; Ng-văn-Vinh, chánh quản hồi hưu ; Ng-Kỳ, chánh tổng Cao dục ; Ng-Hữu, Chánh tổng Phố cam (Trung-kỳ) ; Ng - Phương tổi-họa ở Trung-kỳ ; Trần-Trân, đi khố xanh ; Ng-Vong, cai khố xanh ; Tôn-thất-Bàng, thợ lại Đa-lạt ; Ng-văn-Tước, thư ký công-chính ; Trần-hữu-Huyến, thư ký Thương-chính ; Trần-văn-Tử, thư ký thương chính ; Lê-hữu-Thịnh, thư ký kho bạc ; Đào-Tuy, làm tại công-tí Phạm-văn-Phí ; Trần-Liêu, chánh đội ở Vinh ; Ng-đình-Tích, thư ký tòa sứ ; Phạm-văn-Tứa, đội khố xanh ; Lê-đức-Tram, thư ký tòa sứ ; Ng-văn-Cẩn, thư ký kế-m-lâm ; Trần-Viên, ký lục tòa sứ ; Ngô-Hiền, chánh tổng Quảng-biệp ; Ngô-văn-Bảo, quản khố xanh ; Ng-xuân-Xinh, thư ký tòa sứ ; Tôn-thất-Phán, tri-phủ Hà-trung ; Lê-văn-Long, chánh tổng Qui-chính Lê-viết Mỹ, chánh tổng Lang-lang ; Ng-văn-Ven thư ký tòa sứ Cao-mên.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU-GAN-CẢ-VIÊN
(*Capsules huile de foie de morue*)
nhỏ các chị em mang gấp đặt lên xe.
Hai người khiêng đều, bác công-văn đỡ giữa một người đỡ đuôi để lên xe. Té ra cô này ý hẳn xơi lắm của ngọt với uống mãi nước thải vào cho nên đau bụng mà p ông nế ngay ở cửa đền.

BẮC-GIANG

Tuồng nghĩa hay tuồng lừa. — Chả nhật vừa rồi, có một bọn thiếuniên, chừng bốn năm cậu, ăn vận Âu phục, nói tiếng lấy lau liu, xưng là sinh-viên trường Cao-đẳng, đến tỉnh ta mở cuộc diễn kịch nói là để lấy tiền giúp dân bị lụt và kẻ bỏ-côi. Thắng thốt vô tình, ai cũng hềm mỏ cái chữ nghĩa hay ho, kẻ tỉ người nhiều, bỏ ra lấy vé sẩu, trước là mua một cuộc vui bần-hữu, sau là tỏ chút lòng thân-ái với đồng bào.

Tối thứ ba là tối bọn đó tuyên ngôn khai diễn, thì không khác sao buổi chiều đã nheo nhảo nói bọn thiếu-niên ấy đã ngồi trong khám rồi. Mà quả tối đó chẳng thấy bọn thống cả lương ấy đâu cả. Rõ nực cười ! các nhà mua vé chờ đợi xem thành ra tối ấy cứ khảo nhau mà cười, vui hoa xem tuồng.

Xét ra bọn đó ngoài ngày 16 đã ở Việt-trì định mở cuộc hát như thế, giấy cáo bạch đã gián đầy đường, số vé bán được đã khá khá, nhưng đến tối hát thì chúng trút cả tiền mà trốn xuống tỉnh ta định lại làm một mẻ như ở Việt-trì nữa. Vô phúc khi chúng ở Việt-tại trốn đi, quan công-sứ Phútho biết tin, liền đánh giây thép báo cho quan Sứ tỉnh ta biết, nên ngài cho đến bắt được ngay các cậu tại nhà một à hồng-lâu kia ở làng Mỹ đó.

Khi bắt vào khám xét kỹ, thì ra số tiền bán vé ở đây đã được bạc lực bạc mà chúng đã tiêu sài hết cả rồi. Một đứa trong bọn nó tên là Dương-

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*).

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Giá thóc gạo

Thị giá thóc gạo phiên chợ ngày 18 mars 1925 như sau này :

Thóc

Hạng nhất giá	7 § 50	100 kilos	
— nhì	— 7, 40	100	—
— ba	— 7, 20	100	—
Gạo			
Hạng nhất giá	12, 20	100 kilos	
— nhì	— 11, 50	100	—
— ba	— 10, 50	100	—

Điện. — Ngày thứ ba vào hồi 21 giờ một người đàn bà không rõ căn cước hình như có bệnh điên đi lang thang trên cầu xe lửa sông Tam-bạc thì linh cảnh-sát đã đưa vào nhà thương để điều trị.

Một sự rủi-ro. — Ngày 16 qua vào hồi 4 giờ chiều có một người mạch-lô tây ở tàu *Haigan* leo lên mạn tàu để căng vải mui chẳng may trượt chân ngã rơi xuống thuyền than đậu ở bên cạnh. Ngày lúc ấy các bạn đồng-sự và linh cảnh-sát với các bạn đồng-sự và linh cảnh-sát với người đó hãy còn thở và kêu đau ở bụng dưới. M. Husson là quản-lý hãng có tàu *Haigan* cũng có mặt ở đấy một lúc rồi về nhà giấy gọi máy nói thầy thuốc xuống thăm bệnh tình người mạch-lô và cho đưa vào nhà thương điều-trị.

Đánh người bị thương. — Sở cẩm đã cho xét hỏi về việc người khán-hộ nhà thương tên là Nguyễnngọc-Minh, 35 tuổi đánh người làm máy số Bưu-chính tên là Trần quang-Duyên bị thương.

Phá đề đạc — Trần-thị-Ba 22 tuổi ở ngõ Trần-đông vì sự cãi cọ nhau thế nào rồi tức giận đập phá đồ đạc của Ng-thị-Hai cũng ở ngõ ấy. Thị-Hai đã làm đơn kện tại sở cẩm khai thiệt hại mất độ 14 đồng.

Mất gỗ. — M. Quảng-giao-Tiến bán gỗ trình rằng có bè gỗ bước ở Cửa-cấm bị trôi mất hai phiến.

VIỆT-TRÌ

Bệnh đậu mùa. — Hôm 18 tây, có một đứa trẻ con ở phố Việt-hưng phát bệnh đậu mùa, quan trên được tin báo đã sức cho dân thành-phố Việt-trì tới nhà thương chủng đậu ngay lập tức buổi chiều và ngày hôm sau.

Đông gì thế ? — Chiều tối tư tư, một số đi lễ đền kia, lên đồng ông cọp, hai tay chống xuống chiếu gầm hét coi ghê lắm. Bên phải có người công văn gấy đàn đánh trống, bên trái hai người con gái lạ mặt ở Việt-trì và một cô nữa ngồi hầu bóng Bắt thình linh cái cô lên đồng cọp n ã năm nghiêng ra chiếu, những người sám lại gọi cho cô tỉnh lại, lại thấy mải hỏi xong lên thì người cho là lên đồng ông t âm cô thế mới linh. Cô này thắng đồng rồi kêu rằng bị đau bụng *nhờ các chị em mang gấp đặt lên xe.* Hai người khiêng đều, bác công-văn đỡ giữa một người đỡ đuôi để lên xe. Té ra cô này ý hẳn xơi lắm của ngọt với uống mãi nước thải vào cho nên đau bụng mà p ông nế ngay ở cửa đền.

BẮC-GIANG

Tuồng nghĩa hay tuồng lừa. — Chả nhật vừa rồi, có một bọn thiếuniên, chừng bốn năm cậu, ăn vận Âu phục, nói tiếng lấy lau liu, xưng là sinh-viên trường Cao-đẳng, đến tỉnh ta mở cuộc diễn kịch nói là để lấy tiền giúp dân bị lụt và kẻ bỏ-côi. Thắng thốt vô tình, ai cũng hềm mỏ cái chữ nghĩa hay ho, kẻ tỉ người nhiều, bỏ ra lấy vé sẩu, trước là mua một cuộc vui bần-hữu, sau là tỏ chút lòng thân-ái với đồng bào.

Tối thứ ba là tối bọn đó tuyên ngôn khai diễn, thì không khác sao buổi chiều đã nheo nhảo nói bọn thiếu-niên ấy đã ngồi trong khám rồi. Mà quả tối đó chẳng thấy bọn thống cả lương ấy đâu cả. Rõ nực cười ! các nhà mua vé chờ đợi xem thành ra tối ấy cứ khảo nhau mà cười, vui hoa xem tuồng.

Xét ra bọn đó ngoài ngày 16 đã ở Việt-trì định mở cuộc hát như thế, giấy cáo bạch đã gián đầy đường, số vé bán được đã khá khá, nhưng đến tối hát thì chúng trút cả tiền mà trốn xuống tỉnh ta định lại làm một mẻ như ở Việt-trì nữa. Vô phúc khi chúng ở Việt-tại trốn đi, quan công-sứ Phútho biết tin, liền đánh giây thép báo cho quan Sứ tỉnh ta biết, nên ngài cho đến bắt được ngay các cậu tại nhà một à hồng-lâu kia ở làng Mỹ đó.

Khi bắt vào khám xét kỹ, thì ra số tiền bán vé ở đây đã được bạc lực bạc mà chúng đã tiêu sài hết cả rồi. Một đứa trong bọn nó tên là Dương-

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*).

68 144

THUỶ-HỬ

NGUYỄN-BỐ-MỤC dịch thuật

... Tối đã nhờ người nói với *Diệp* không-mục, ông ta thật có lòng tốt định chu-toàn cho đại-huynh, chỉ còn đợi ngày xử-đoán, vậy thì khi nào ra khỏi chốn này, bẩm giờ sẽ liệu.

Vũ-tăng từ khi được lông-léo, đã có ý muốn việt ngục, nghe lời *Thi-ân* nói, mới yên lòng không nghĩ chi nữa. *Thi-ân* chuyện trò cùng *Vũ-tăng* hỏi lâu, kể chuyện từ lui ra. Cách hai hôm sau, *Thi ân* lại đem tiền bạc và cơm rượu, nhờ *Khang* tiết-cấp đưa vào trong ngục để nói chuyện với *Vũ-tăng*.

Khi vào tới nơi, *Thi-ân* lại đưa cơm rượu mời *Vũ-tăng* và chia tiền cho các ngục-tốt. Đến khi về nhà, lại sai người đem tiền bạc đi lo liệu các nơi để giục giã cho chóng đến ngày xử-đoán.

Cách mấy hôm sau, *Thi-ân* lại vào thăm *Vũ-tăng* và đem cơm rượu vào mời bọn ngục-tốt ăn nống Lại đưa áo quần vào cho *Vũ-tăng* thay đổi. Từ đó ra vào thông thuộc, trong mấy ngày trời, *Thi-ân* vào ngục thăm *Vũtăng* đã đến ba lần, không ngờ người nhà *Trương* đoán-luyện nơm nớp, tức khắc về báo với *Trương* đoán-luyện.

Trương đoán-luyện đến nói với *Trương* đề-giám. *Trương* đô-giám lại sai người đem vàng bạc đến lễ quan phủ và báo cái tin ấy. Quan phủ nguyên là một người tham-lam, khi đã được tiền hối-lộ, liền sai người vào khám xét trong ngục, hễ có người ngoài tới đấy, tức khắc phải bắt nộp.

Thi-ân nghe được tin ấy, không dám lảng-vảng vào trong ngục nữa, chỉ hàng ngày đến nhà *Khang* tiết-cấp để hỏi thăm mà thôi. Nhưng *Vũtăng* ở trong ngục, vẫn được *Khang* tiếp-cấp và bọn ngục-tốt tiếp đãi rất tử-tế.

Trước sau gần đầy hai tháng trời, nhờ có *Diệp* không-mục g úp đỡ, thường vẫn đem việc ấy giải bày cùng quan phủ, bấy giờ quan phủ mới biết là *Trương* đô-giám ăn một món tiền to của *Tưởng-môn-thần*, rồi thông đồng cùng *Trương* đoánluyện để bày mưu lập kế hãm hại *Vũ-tăng*.

Quan phủ nghĩ thầm : Nếu vậy thì ra bẫn ngồi ăn tiền mà bắt ta phải làm hại kẻ khác. Vì thế quan phủ sống sinh lòng chán nản, cắng săn-sóc chi nữa. Khi đã cái hạn 60 ngày rồi liền giải *Vũ-tăng* ở trong ngục ra để xử-đoán.

Diệp không-mục tuyên đọc tội-án bắt *Vũ-tăng* phải phạt 20 trượng và thích chữ vào mặt, đem đày sang *An-châu*, còn những tang-vật mất trộm bắt được t ôm trước thì lại giao hoàn bản-chủ.

Trương đô-giám sai người nhà đến lĩnh các đồ tang vật về, *Vũ-tăng* thì đem đánh 20 trượng và thích chữ kim-ấn, lại thảo một đạo công-văn, cắt hai tên công-sai tráng-kiện đề giải *Vũ-tăng* đi.

Vũ-tăng dẫu bị đánh trượng, nhưng nhờ có lão-quản-đinh đem tiền đi đút-lót, *Diệp* không-mục lại có ý che chở, quan phủ cũng biết *Vũtăng* bị oan, không nghiêm-khắc cho lắm, vì thế các ngọn trượng đánh xuống, đều rất nhẹ-nhàng.

Vũ-tăng bẩm bụng chịu nhịn, cố đeo cái gông đi ra ngoài thành, hai tên công-sai theo sau để coi giữ. Đi độ hơn một dặm đường, bỗng thấy *Thi ân* ở trong một cái tửu-điếm tại phía bên đường là ù chạy ra.

Thi-ân nói với *Vũ- tăng* rằng :

— Tôi vẫn chực ở đây để đón đại-huynh.

Vũ-tăng trông thấy *Thi ân* lại quấn vải ở đầu và buộc cánh tay, mới hỏi rằng :

— Lâu nay tôi không gặp bác, sao hình-dáng bác lại như thế kia ?

Thi-ân đáp rằng :

— Cũng nói giấu gì đại-huynh. Từ khi tôi ba lần vào thăm đại-huynh ở trong ngục-thất, có người báo với quan phủ. Quan phủ sai người đến khám-xét đề đinh bắt tôi. *Trương* đô-giám cũng cho người nhà đến coi giữ ở hai bên cửa ngục. Vì thế tôi không dám vào thăm đại-huynh nữa, chỉ đến nhà *Khang* tiết-cấp để dò-la tin-tức mà thôi. Hôi nửa tháng trước, tôi đang ở trong tửu-điếm *Khoidhoại-lâm*, bỗng thấy *Tưởng-môn-thần* lại đem một bọn người đến. Hắn đánh tôi một trận rồi lại bắt tôi phải mời mọi người đến để xin lỗi với hắn. Cái tửu-điếm ấy bây giờ hắn lại chiếm đoạt mất rồi, bao nhiêu đồđạc trong tửu-điếm, hắn nhận mất cả. Tôi bị thương về nhà nằm bẹp bẩy hôm, ngày nay nghe tin đại-huynh đi sang *An châu*, vậy có hai chiếc áo bông đem ra đây để đại-huynh mặc và hai con ngỗng quay mời đại-huynh xơi.

Thi-ân lại mời cả hai tên công-sai vào trong tửu-đ ếm nống rượu, nhưng hai tên công-sai không chịu vào, lại phát khàng lên mà quát mắng rằng :

— *Vũ-tăng* này là một đứa tội-tù phải đi đày, nếu chúng ta vào hàng ăn nống, lỡ khi đến tai quan trên thì còn ra thế nào. Nhà ngươi muốn tốt thì đi ngay, kẻo chúng ta đánh cho một mẻ.

Thi-ân biết là nói miệng không được, mới đem mười lạng bạc đưa biếu hai tên công-sai, nhưng hai tên công-sai cũng không chịu nhận lấy, cứ một mực gắt-gỏng mà thúc giục *Vũ-tăng* đi ngay.

Thi-ân vội-vàng rót hai chén rượu mời *Vũ-tăng* uống, rồi cầm gói ảo khoác vào vai cho *Vũ-tăng*, treo hai con ngỗng quay lên hai đầu gông và sẽ ghé tai bảo thầm rằng :

— Trong khăn gói có hai chiếc áo bông cùng một gói bạc vụn để đại-huynh dùng làm tiền ăn đường. Lại có cả một đôi giầy gai nữa. Trong khi đi đường, đại-huynh nên phải lưu ý đề-phòng, kẻo tôi xem hai tên công-sai này hình như chúng có lòng không tốt.

Vũ tăng gật đầu mà đáp rằng :

— Tôi đã hiểu rồi, không cần phải dặn. Dẫu thêm hai đứa nữa, tôi cũng không sợ. Đại-huynh cứ yên lòng mà về tỉnh đường, để rồi tôi sẽ liệu cho chúng nó.

Thi-ân sụp lạy các từ, *Vũ-tăng* và hai hàng nước mắt mà quay đi. Đi được mấy dặm đường, hai tên công-sai bỏi nhau rằng :

— Sao không thấy hai người ấy đưa nữa ?

Vũ-tăng nghe nói, ngẫm nghĩ cười thầm, lòng lại nhủ lòng rằng : chúng bay cứ bẹn-nhau mà trên vào tay ta. *Vũ-tăng* thò tay với con ngỗng chim ở trên đầu gông để ăn, chẳng nói chi đến hai tên công-sai cả.

Đi độ bốn năm dặm nữa, *Vũ-tăng* lại quay đầu gông mà ăn đến con ngỗng bên kia. Đi chưa được xa bao nhiêu một mình *Vũ-tăng* đã xơi hết cả hai con ngỗng. Bấy giờ cách phốthành mới độ tám chín dặm, bỗng thấy có hai người tay cầm ngọn giáo, trông đeo đao nhọn, đã đứng chực tại bên cạnh đường.

Hai người ấy là trông thấy hai tên công-sai áp-giải *Vũ tăng* thì cứ thẳng-tỉnh đi kêm hai bên. Hai tên công-sai cũng hai người cầm giáo ấy đưa mắt làm hiệu với nhau, *Vũ-tăng* thấy vậy, đã lấy làm ngừa tiết, nhưng vẫn bẩm bụng cố nhịn, giả cách như người không trông thấy.

Lại đi mấy dặm đường nữa, đến một chỗ kia, trông thấy có con sông rộng, mông-mênh bát ngát, dưới dòng nước chảy bàn tròn có cầu. Trên cầu treo một cái biển có đề ba chữ « *Phi-vân-phố* ». (*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKIOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS quí-ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho quí dược-phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

啓定三年五月初七日內閣奉
批始得河內大藥房貴德隆藥
有製補酒經試御用甚佳允當
嘉獎著準批采嗇貴藥房主領
以表聲價欽此
內閣寄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ:* ***2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.***

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-che **MONTÈS**

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

Máy nói số 243

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mộng mắt, đau mắt, đau da màng mắt, chảy nước mắt.

Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng :

Thuốc Ciella

Giá một lọ : 0$50

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tên tôi là Nguyễn-thị-Chuông, chồng Ng-văn-Tương, lấy nhau chồng một vợ một, sinh được ba người con, một giai hai gái, chồng tôi có tậu hai phiên đất ở Rue Borgnes Desbordes à Hanoi, làm lên hai nóc nhà gạch một nóc số 21 và một nóc số 23, cái nóc số 23 có ngăn bức tường giữa thành hai gian hai bên. Chẳng may chồng tôi bất hạnh chết không kịp làm tờ chúc-thư chia cho các con tôi. Khi chồng tôi còn sống có dặn lại tôi, chia cái nhà số 21 cho con giai tôi còn cái nhà số 23 ngăn làm hai gian, cho người con gái nhớn cái gian thứ nhất, người con gai bé gian thứ hai. Người con giai tôi chết trước chồng tôi chín năm, để lại ba đứa cháu, vợ chồng tôi vẫn nuôi ba đứa cháu và đứa con dâu, hiện bây giờ chồng tôi chết chưa hết chở, đứa con dâu và những đứa cháu địch-tôn, nó sinh sự đánh tôi phải đi khám Đốc-tờ, hiện có giấy làm chứng bị tương, mẹ con nó làm cho tôi nhiều điều xấu hổ, nó lại chực bạch đoạt gia cư đuổi tôi. Khi con giai tôi còn sống, vợ chồng tôi có tậu riêng cho người con giai tôi một cái nhà số 5, phố Medicament hiện bây giờ bốn mẹ con nó thu tiền thuê cái nhà ấy để ăn. Hiện nay tôi đã đem những nhời giận của chồng tôi lên ông lục-sự tòa an ngày 20 février 1925 chia nhà cho các con tôi, còn phần của người con giai tôi chết đi thì cho ba đứa cháu, về sau này nó nhận phần của bố nó. Tiền cho thuê những nóc nhà ấy, tôi còn sống tôi được quyền thu tới an đến cho khi tôi chết. Còn ai thuê nhà của tôi thì hỏi tại tôi, còn trông tiền thuê nhà thì ra tại nhà ông thầy-kiện Berthellot, Rue Leclanger. Từ trước đến giờ vợ chồng tôi không công nợ ai, từ giờ đến khi tôi chết nếu tôi có vay tiền ông bà nào, phải có đủ các con tôi ký bảo lĩnh thì cái văn-tự ấy mấy thực, và tiền cho thuê nhà tôi lấy từ hai tháng giở lên thì cũng có đủ chữ các con tôi ký vào giấy Rẹcu mấy thực và tôi có giao quyền cho ai thì cũng đủ các chữ ký của các con tôi mấy thực, nếu không có chữ ký của các con tôi, thì các tờ giấy ấy không có giá-trị gì cả. Con cháu tôi nợ ai tôi không chịu trách-nhiệm. Vậy tôi có mấy hàng chữ đăng lên báo để chư tôn biết.

Nay kính.

Hanoi, ngày 20 Mars 1925

NGUYỄN-THỊ-CHUÔNG,

điểm-chỉ

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Rue Paul-Bert, Hanoi

Trước bữa ăn, hay sau bữa ăn uống một cốc Bordeaux rượu vang Mariani

Thời được sức lực mạnh khỏe, được chân huyết tốt tươi

CÁO-BẠCH

Mấy lời bá cáo gần xa,
Dịp này nông-vụ các nhà vừa xong ;
Làm trai há lẽ ngồi không,
Cũng nên kiếm việc để dùng tri tiên ;
Bằng Danh về hội Đông-triều,
Mỏ than khai đã bao nhiêu năm rồi ;
Mở mang cũng lắm thú vui,
Nhà thương sẵn thuốc cho người vệ-[sinh ;
Cửa nhà rộng rãi rung rinh,
Khắp cần sẵn có miếu đình đôi nơi ;
Nước ăn nhờ có máy hơi,
Ống truyền tuôn chảy đến nơi cạnh [nhà ;
Trò vui có si-nê-ma,
Chớp cho hàng phố các nhà xem không;
Có trường quốc-ngữ phổ-thông,
Đặt thầy giáo dạy nhi-đồng sớm trưa ;
Bán buôn hàng hóa có thừa,
Chợ bày đông đúc tàu đưa ra vào ;
Việc làm công xá cũng cao,
Ước ngày chừng độ năm hào trở lên ;
Đỡ đần nhờ có chủ quyền,
Giữ phần công chính giúp bên đồng-[bào ;
Cu.c đùa mở số vui sao,
May ai dự tráng lĩnh vào đỏ chơi;
Chẳng là những thế mà thôi,
Hỏa hồng lại thưởng cho người làm lâu;
Hội tư cấp chủ đứng đầu,
Công-ngân cốt để giúp nhau lúc cùng;
Họ tên hình ảnh mấy dòng,
Biên vào trong sổ để dùng làm ghi ;
Tiện cho lúc ở lúc đi,
Hình này tức cũng thẻ tùy thân đây ;
Mấy lời biện bạch trên này,
Toàn là sự thực tỏ bày dám sai ;
Dám xin liệt-quí tôn thai,
Rủ lòng quang cố khuyên người đàn [em.
Hãy nên tính một lần xem.

Mỏ Bằng-Danh, đồn Uông-bí,
tháng một năm Giáp-tí

văn-Tuân thấy trong mình còn có 14 đồng bạc, 6 chiếc xuyến, 1 chiếc vòng và 1000 hạt vàng, và một đứa nữa tên là Dương-văn-Chân thấy có 6 đồng bạc.

Không hiểu việc này rồi sau quan trên sẽ xét xử ra làm sao.

Lại một nỗi vé phát ở đây chính là vé của Hòa-lạc-quán Đáp-cầu, thế là nghĩa làm sao ? — Các nhà mất tiền lấy vé không, không biết rồi có đòi lại được không. Ma đời vào đâu?

T. lai cảo

Chớ nên ngủ trên xe hỏa. — Vừa rồi có một người tên là Đông-v-Khoa, 31 tuổi, quán làng Quất-giang, lấy vé xe hỏa đi từ phủ Lạng-thương về Kép, chẳng biết tối hôm trước thức làm gì, mà lên xe cứ ngủ gật hoài, té ra xe qua Kép lúc nào rồi mà không biết. Lúc sực tỉnh dậy mới cuống lên, định chạy lên nói với người coi xe cho máy đi từ từ để xuống vậy, chẳng may đương khi mới ngủ dậy còn choáng váng, lúc bước ở toa nọ sang toa kia, xe nó xóc lên, loạng choạng thế nào ngã bổ nhào ngay xuống đất bị rập một ống chân. Tội nghiệp !

HÒA-BÌNH

Đồng bóng. Hôm 15 tháng này là ngày tuần, nên các bà hầu bóng lên cả đình hầu bóng mẫu, không biết tại làm sao, đương khi mẫu giáng thì bóng nhảy xuống tát bà đồng một cái đồ hàng quang mắt ra. Bà đồng không chịu được cũng đỡ lại bóng hai cái guốc vào mang tai, rồi rồi con công cái bàn kéo ra làm 2 đảng vật nhau om xòm đương lúc nửa đêm. Xong việc này thì đưa nhau đến cửa công môn, không biết bên nào phải trái, từ nay các bà bóng chắc cũng bớt lên hầu bóng như mọi hôm nữa

Đ. lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Buôn gạo bán gạo. — Từ đầu tháng giêng đến nay trong bản xứ, số lúa gạo càng ngày càng hiếm hoi, các chủ hàng xáo bán gạo đã lấy làm rất khó khăn không thể mua lúa được các nơi nhà giàu, vì đến nhà nào họ cũng không bán, tuy lúa để đầy vựa mà lúa ở ngoài đồng xem có thể thất mát, nên cố giữ lúa lại mà chờ ngày giá cao, các nơi chợ búa chốn thôn quê hết sức gay go về nỗi buôn gạo và bán gạo.

May mắn thay nhờ có gạo các xứ chở đến bán, ngày nào ở trên đường hỏa xa cũng thường có năm bảy toa chở gạo đến bán, suốt dọc đường mỗi ga để lại một vài toa, còn tại Huế thì có năm bảy nơi mở hàng buôn gạo. Nhờ có gạo ở các nơi xa chở đến mà nhơn-dân ở các nơi thôn quê mới có gạo mà tiêu dùng, dù giá cao mà còn có gạo chẳng hơn là gạo không có thì rất là khốn to.

Nay nếu trù liệu cách cứu hoang cho được hoàn-toàn dân c o khỏi chết vì đói thì tưởng rằng các quan địa phương tức là các quan phủ huyện nên thân hành kí kê tra các nhà điền-gia trong hạt, mỗi nhà còn trữ bao nhiêu lúa thì biên cái tổng số ấy, xin phép quan trên bắt bọn điền-gia ấy phải bán gạo ra cho kẻ nghèo, mỗi nhà có mười phần chỉ bán đi năm. — Làm như thế gạo sẽ có nhiều thì giá gạo phải hạ, mà các nhà điền-chủ về sau sẽ không dám giữ cái thói đóng vựa lúa để niết kẻ nghèo, thì cái giá gạo mới khỏi phải thua khiếm thường ngày như là cái hiện tình bây giờ, phần nhiều do bởi các nhà trữ lúa lại mà không chịu bán, nên mới thiếu thốn mà đến nỗi chết chóc thiệt hại như thế.

Ôi ! dân-dĩ-thực-vi-tiên, mà nếu dân không có ăn thật là một cớ rất nên khổ sở, ước ao rằng quan trên ra lịnh bắt các chủ điền-gia phải bán lúa thì hạnh phúc biết bao !

Người hành-khất càng ngày càng đông nhiều. — Vì nỗi cơ hoang mà người hành-khất càng ngày càng thêm nhiều, đi đến đâu cũng thấy người bồng con bế cái đi cùng đường sá, vào các nhà có ăn xin kiếm, có khi được chén cơm chén cháo còn đỡ hơi, nếu cho một đồng tiền thì tưởng lấy cũng vô ích, có kẻ đã cho mỗi người một xu, mà mới một buổi chiều đã hết hai đồng bạc, ôi thấy tình cảnh ấy thế nào mà yên lòng, biết bao giờ mới là ngày no đủ.

Bố thí cho người nghèo đói. — Mấy hôm nay nhân ở Huế có bày ra sở hưng-công-đại-chẩn, lại có phát chẩn cho dân nghèo, nên các miền nhà quê ở các phủ huyện kéo nhau nam phục lão ấu, người thì đến kiếm việc làm, người thì đến lãnh chẩn, mỗi ngày mỗi thêm nhiều, nhưng chẩn cấp vốn có chừng, công tác đã có hạn thì có lẽ nào mà khắp được, cho nên có kẻ chờ chực năm ba bữa mới có được việc làm, có người đợi vài ba hôm mới lãnh được một bữa chẩn cấp, bởi thế mà phải bị đói rét khổ sở, nên túng thế phải kéo nhau đi xin. Mỗi ngày kéo nhau lũ lượt đi cùng nơi khắp chốn, ẵm con bế cái xem tình cảnh thật nên xót thương. Những kẻ có hằng tâm hằng sản nơi thành-phố, trông thấy động lòng, người cho ít kẻ cho nhiều, mỗi lần cho phải tốn đến năm sáu đồng bạc đổi ra bằng xu mà cho mỗi người một xu cũng không đủ, lắm người nấu ra bốn bung cơm cũng không đủ cho mỗi người một vắc, thậm chí nấu cháo mà cho mỗi người một chén cũng không cùng. Khi nào lãnh các vật bố thí thật là hết nỗi thảm thương, chen lấn nhau, xô đẩy nhau, có người phải té phải ngã, ai mạnh nấy được, ai yếu phải thua, có kẻ đợi đã năm sáu ngày lại bị xô đẩy té ngã phải mê man bất tỉnh nhân sự, phải chở vào nhà thương. Đã thế mà trong đám phát chẩn lại thường thấy các bác áo nẹp đỏ nón bọc vải xanh cầm roi đánh đẹp người một cách rất giả man độc địa. Đánh thì đánh mà người lãnh chẩn càng ngày càng đông. Nay vì đông quá nên phải kéo nhau đi hành-khất. Chẳng hay quan trên có nghĩ cách thế nào để cứu dân cho khỏi chết đói, nếu để cho dân đói đến nỗi phải chết ở nơi Kinh-đô thì xem lâm sao cho [illegible]. Chắc là nay mai sẽ có phương pháp cứu tế khác thì dân nghèo được hạnh phúc lắm vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

BỈM-SƠN (Thanh hóa)

Hội đền Sòng. — Từ hôm 13 Mars đến giờ, thiện-nam tín-nữ lũ lượt kéo nhau đi trẩy hội đông lắm, sở hỏa-xa có đặt thêm ra hai chuyến xe lửa từ Thanh-hóa ra Nam-định vừa đi vừa về, lại bao nhiêu ô-tô đi vét các ngả mà chuyến nào cũng chậtních những người. Tuy mưa gió lắm lội mặc dầu, mà bao giờ mụ đồng quan cùng chú cung-văn vẫn được ung dung con công đệ tử đón rước thỏa thuê.

VINH

Xâu bạc Tàu. — Mới rồi nhân quan chánh công-sứ Châtel đi chơi mát, thấy xì xào ngờ rằng ở một hiệu kia, thì ngài cùng với mấy người tùy tùng vào khám thì quả nhiên vừa Tàu vừa ta đương cùng nhau sát phạt hàng nghìn, ngài nhanh tay tóm được mấy anh đầu xỏ rặt Tàu cả, còn thì tứ tán kẻ leo tường người chui thổ cùng nhau chạy được cả. Còn bọn kia hiện đã đem điệu về giam tại đề-lao để bận xử

« Sở Ô-tô Phạm-văn-Phi cần nhiều thợ nguội giỏi để chữa máy. Ai muốn làm đến Vinh mà xin. »

THỪA THIÊN

Cái tình cảnh đói kém của nhân dân. — Hiện nay cái tình cảnh của dân xứ Trung-kỳ đói kém thật là khổ sở đã hết sức ! Những nơi bị thiên-tai tàn hại thì đã mất mùa khổ sở đành phận, còn như sau khi thiên-tai rồi lại dồn thêm mất mùa thì mới thật là khổ quá hơn nữa. Như trong sản

(Xem trang thứ tư)

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 20 Mars 1925

TRẬN CƯỜI THỨ HAI

Vở chèo cải lương soạn thành ra được 30 điệu hát, có đủ các thứ giọng. Tuần-lễ trước đã diễn lại, song có nhiều liệt-quý đến chậm không mua được vé phải về không, rồi gửi thơ lại bảo bản-hội diễn lại trong tuần lễ nữa. Vậy bản-hội xin chiều lòng các ngài để khỏi phụ lòng luyến ái của liệt-quý chư-tôn đối với bản-hội. Xin các ngài giữ chỗ ngồi trước kẻo lại hết như lần trước. Có bán vé trước từ tối thứ năm.

Tối thứ bảy 21 Mars 1925

NHỊ ĐỘ MAI

(Hạnh-Nguyên cống Hồ)

Nhời than văn, lúc hợp tan, tả theo trong truyện. Thám nhất là Mai, Hạnh lên Trùng-đài. — Vui nhất là bọn ngư bà đi kiện.

CUỘC THI CÂU-ĐỐI (1)

Câu ra :

Rằng nay thánh-trạch dồi-dào, tưới ra đã khắp.

Các câu đối :

Bấy lâu bình-thành công đức thấm vào đã sâu.

Nguyễn-t ọng Trinh
18, Rue Pottier, Hanoi

Lạ nhỉ tiên-duyên đâu bỗng, tìm vào đến nơi. — Tức khắc vương-ân dạy rước, cùng về một nơi.

Xuân-hòa-hiệu
146, Rue du Protectorat, Nam-định

Bằng nay vương-thần chịu tiếng, đường cái hẹp gì.

Nguyễn-Hộ
Làng Thượng-cốc, Hà-đông

(1) *Tập một câu ở trong bộ* **« Tục Tái-sinh-duyên »** *mà đối, chứ không phải tập* **Kiều.**

GẶP TIẾT THANH-MINH ĐẠI GIẢM GIÁ

茶香茂森

(Số 59, phố hàng Ngang)

Đại giảm giá. Bán lỗ vốn để chiêu khách

Cánh trà của bản-hiệu, bấy lâu các quan-giới và thương-giới vẫn lấy làm ngợi-khen. Mùi thơm, vị dậm, các ngài đều biết cả, không cần phải thuật lại nữa. Nay gặp thanh-minh giai tiết, xin đại giảm giá trong nửa tháng, bắt đầu từ ngày mồng một tháng ba ta đến ngày 15 thì thôi.

Trà bao Liên-tâm	*nguyên giá.*	*0$35*
	giảm giá	*0.28*
Trà bao Ô long	*nguyên giá.*	*0.32*
	giảm giá.	*0.26*
Trà gói Liên-tâm,	*nguyên giá.*	*0.25*
	giảm giá.	*0.18*
Trà gói Ô-long,	*nguyên giá.*	*0.21*
	giảm giá.	*0.16*

Quá hạn thì lại bán nguyên giá cũ, xin các ngài chớ bỏ hoài cái dịp mua rẻ mà được của ngon này.

Hanoi, Hàng Ngang
Hiệu trà Sâm-Mậu cẩn bạch

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quit, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bào-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC **61, phố Tràng-tiền Hanoi.**

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ năm nay hiểm lắm thay vị người con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống :

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhẩm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay !

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bên Tàu, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Vũ-di-sơn, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên rừng núi các thứ liên-tâm, ô-long và thủy tiên, văn văn, dùng cách nén-bọc điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cánh, gọi là « SONG HỈ CHÍNH THÁI DANH-TRÀ » cũng được nhiều quí khách hoan nghênh. Nay xin đem những đặc riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để quí-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điếm bán trà VINH-MẬU :
Nam-định : phố Khách, số 144.
Hà-nội : phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương : phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn bạch.

Cuộc sổ số về việc lập Đài kỷ-niệm các trận vong chiến-sĩ

Chiều theo nghị-định quan Thống-sứ Bắc-kỳ ngày 23 Septembre 1924

Kỳ mở số ngày 1er Mai 1925

TÁM VẠN PHIẾU 1 $

1 lô	10.000$00
2 lô	5.000.00
5 lô	1.000.00
10 lô	500.00
100 lô	100.00

Từ nay trở đi ai muốn mua các phiếu cứ đến tòa Đốc-lý, các nhà băng, những nhà buôn to trong thành-phố và các tòa Sứ các tỉnh ở Bắc-kỳ đều có bán cả.

Chỉ mất có 1 đồng, mà may ra được những 10.000 đồng.

phủ huyện tỉnh Thừa-thiên bây giờ, tuy là khoảng trong năm ngoái không bị thiệt hại như tỉnh Bình-định, Phú-yên, nhưng hiện tình bây giờ chỉ bỏ mất mùa mà nên nỗi đói kém, mà tháng tám năm ngoái đã mất, đã sáu bảy tháng nay giá gạo tăng lên mỗi ngày mỗi cao, thì dân tình đã khổ sở rồi, nhưng còn trông vụ lúa tháng ba này và các giống hoa lợi khác như là khoai, sắn, bắp, đậu mưa, môn, v. v. có thể liệu cơ dùng mà thế gạo được, nhưng đến nay thời tiết mỗi ngày mỗi trái, mưa gia liên miên, giữa ruộng lấy đã lầm khi lỗ ra sắc tươi mùi đẹp có thể trông mong, nhưng rồi ra lại bị mưa gió, rồi cũng khiến cho các điền-gia nết lòng mong đợi, hóa cho nên dồn mãi đến ngày nay, tai quá tệ lắm rồi; lúa ngoài đồng muốn trổ thì bị mưa mà đứng hết, các thức hoa lợi khác bị mưa dầm mà vàng ủa không này nở chủ nào thì thành ra lúa mà cũng không trông mà hoa lợi cũng hết tưởng, các nhà điền-chủ có bao nhiêu vật lực của tiền, phần nhiều đem ra làm ruộng rẫy mà trông thấy thời-tiết như thế tai cuốc rằng vật làm ra đã phải bỏ hết, nên có bao nhiêu lúa gạo đành phải đóng cửa lắm lại để chờ ngày giá cao mà bán để bù lại cái vốn đã mất, thành thử giá gạo càng ngày càng tăng lên cao, may nhờ có gạo các nơi chở lại thì mới cầm chừng cái giá cũ là một quan từ ba lon rưỡi đến bốn lon, nếu không có gạo ấy thì giá gạo xứ này phải tăng đến mỗi quan tự mười lăm mười sáu. Giá gạo như thế (mỗi quan là ba lon rưỡi) mà nhân dân thì nghèo, công việc làm chẳng có, nghề nghiệp vốn không tới thế nào mà làm cho có tiền, cho nên đói khát đã kể sức, các miền nhà quê dân đói mà phải chết và đã phải dùng đến các thứ rau như là rau má, rau trai, củ chuối và dây khoai mà ăn thế cơm, ấy là những nhà bần khổ, còn như những nhà thường gọi là đủ ăn, tới nay thiếu thốn phải đem các vật liệu trong nhà đi bán đi cầm, hoặc đem vàng-lợ ruộng đất cầm cải đi cầm đi thế. Còn những đứa quá cùng khổ tới phải chết, phóng nghe rằng các miền ở ngoài bạn có nơi dân cư đói nhiều lắm, nhất là trẻ con, bà lão ông lão, có nhà chết không kịp chôn, nghĩa là chôn người này chưa xong người kia đã chết; tình cảnh như thế ai thấy cũng phải thương tâm. — Còn như nơi thành-thị thì mỗi ngày mỗi thấy đông người tha-hương và những kẻ đem con cái đi bỏ, đem của cải đi cầm. Đến tối lại nhà nào nhà nấy phải giữ gìn rộm cắp, sao cũng được yên no.

Ấy đó cái tình cảnh cơ cận khốn nạn như thế mỗi ngày mỗi thấy thêm, lời kêu ca than thở của nhân-dân mỗi thêm bi thảm. Thế mà đã nhờ có gạo các nơi gửi đến, tiền các nơi chắn cấp cao, công việc ca mỹ mang các sở hương-công đại-chẩn để dân có việc mà làm lại nhờ có quan trên tương-đắc, lo liệu cho, chăm nom cho, mà hãy còn phải đến nỗi cơ hoang như thế. — Nếu mà lâu nay không có các điều ấy thì e số dân chết đói tất phải liên gấp ba gấp bảy mà sự trộm cướp tai biến của người tự làm ra sẽ nhiều biết chừng nào!

Nếu ai mắc phải bệnh tiết • lậu và giang-mai • dù lâu hay mới, dù nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không tại về đường sinh dục, nếu lấp tức dùng thuốc của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, n. 46, Rue Prince pale à Đại-cầu, v. hi a ấy là một nhà chuyên-trị bằng thuốc bệnh tình đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy người khen và minh tạ ở các nơi gửi tới.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . 0,12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông BÙI-XUÂN-THÀNH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phồi làm cho hay ho vất nóng thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!
Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MÁU BỔ 1$40

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh cảm.

Mắc bệnh cảm, thường sốt ho, nhức đầu, đau ê khắp xương.

Muốn trị ngay cảm, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rasco!

0$60 một ống sáu cachets

Ở Đông-Pháp này có một nhà rượu hiệu ông sao là của người Nam-Việt chế-tạo ra các thứ rượu tây, đủ cả các mùi, vừa ngon vừa ngọt, giá tiền rất rẻ, bán buôn bán lẻ, xin các quí-khách chiếu-cố đến cho.

NGUYỄN-VAN MAO
Chủ-hiệu: Distillerie du Nord
56 và 58, Quai Clémenceau
HANOI

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Uroformine
Giá 1$20 một hộp

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất: Pancréatine, Diastase và Pepsine.
Giá mỗi chai: 1$40
Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho đường thể dục và đường đức tính;
Thực là hại cho sức khỏe;
Thực là ngăn ngủ ngày giờ.

Dức ngủ đã qua rồi, không còn kéo lại được nữa.
Thuốc **NEURINASE** *làm cho ngủ ngon.*
Thuốc này rất là cần dùng cho các xứ nóng.
Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

Neurinase
2056

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y **DEHAUT** mà XỔ lời chẳng cần chi phải
CỮ ĂN
và an dưỡng trong phòng.
Thuốc hương này dễ uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại
Nhà ông Lương-y DEHAUT,
167, Pasaj. St-Denis, Paris,
và khắp trong các đâm thuốc đều có bán.

CHÂN-HƯNG

Nhà Đồ bàn đồ vàng bạc thực có giấy cam kết
Phố hàng Bạc, số nhà 62, Bắc-kỳ, Hanoi
TELEPHONE N° 336 — TELEGRAMME CHANDUNG

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

THUẦN-THÀNH
Bottier — Chapelier
7, Rue des Caisses, Hanoi
Kính trình quí khách,
Bản-hiệu mới sang nhiều mẫu đa đẹp, giá cao su Wood Milne, đáy giầy (lacet) bán buôn giá hạ, xin mời các ngài chiếu cố
NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính mời

Giá giầy ở ca-ta-lô số 6 : bán bằng hạ, nay xin tính hạ giá ở tarif n° 7 hạ nhiều

---

Votre intérêt !!
est de coiffer
un bon
CASQUE EN LIÈGE
3$50 & 3$00
COIFFANT
LÉGER
SOUPLE
ÉLÉGANT
SOIGNÉ
DURABLE
DEMANDEZ
CHEZ **HAI-CHINH**
SEUL FABRICANT
74-76, Rue du Pont-en-Bois. — HANOI
2042

DẦU "CRESYL" THẬT
và sự hiệu nghiệm chắc chắn đã thử trực cách bác học, thì cơ mới mua lấy hiệu

CRESYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỆNH ÔAN — LÀM TIÊU HỐI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HÁM
PHÒNG NGỪA BỆNH ĐẬU MÙA, BỆNH THƯƠNG HÀN, BỆNH TẢ, BỆNH LỴ, BỆNH GIÃO-TRÙNG, BỆNH SỞI, BỆNH ĐẬU GIÓ, BỆNH ĐẬU MÙA, BỆNH ĐẬU MÙA
THIỆT HỮU ÍCH trong sự thuốc hay, có những thứ nào cũng không bằng thuốc này, thật là thuốc hay của nhân độc-địa, để dùng trong nhà, ngoài đường, ở nơi chợ búa, ở nơi đông người, ở nơi có nhiều người, ở nơi có nhiều người, ở nơi có nhiều người
KHÔNG CÓ CHI LINH NGHIỆM BẰNG
Có một mình thứ dầu "CRESYL-JEYES" đúng trọn trừ hết nội mà thôi.
HÃY DÙNG CỐI ĐỪNG CHỜ ở nơi có nhiều người, ở nơi có nhiều người, ở nơi có nhiều người "CRESYL-JEYES"
POINCARD & VERRET, COMPTOIRS D'EXTRÊME-ORIENT

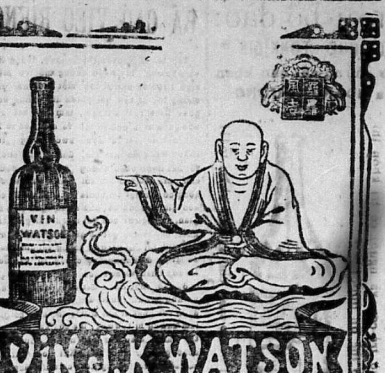
ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酒補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bảo-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每日早午兩次飯前各服酒杯一杯

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

VIN J.K. WATSON

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy thảo-cứu đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.
Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tốt, là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.
huyết suy, bệnh cần suy, bệnh gió, bệnh ngã nước, v. v.
Một cốc li-co. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.
Hiệu BÀO-CHẾ CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert. — HANOI
Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

MỰC HIỆU **JOLY**
TỐT HƠN
Các thứ mực khác
PACHOD Frères & Cie Lyon

Với 10 quan, sẽ được
100.000 quan
Mua như vậy, nên mua một phiếu
CRÉDIT FONCIER 1912
Lãnh mua phiếu phải giả 10 quan, rồi mỗi tháng đóng 30 quan.
Hạng theo lần đến lĩnh được quyền số kêu nói về, và hễ về trúng số được thu số tiền.
Mỗi tháng chỉ ngày 22 thì rút số — Nghĩa là mỗi năm 12 lần rút số
Nếu về trúng số mỗi kỳ, và được dự vào cả các cuộc số số cho đến khi về trúng số một kỳ. Các về *Crédit Foncier de France* được 3 °/o lợi-tức.
MỖI LẦN RÚT SỐ, CÓ:

1 lô	100.000 quan	12 lô	1.000 quan
1 lô	10.000 quan	100 lô	500 quan

Có danh-hiệu về số tiền một kỳ thứ nhất là 10 quan
Compton Colonial de Crédit à Marseille, 128, Boulevard Périer

---

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT TRIỆU
hoặc 500.000, hoặc 200.000, hoặc 100.000 quan
Muốn được một số tiền lớn, nên mua một cái vé
CRÉDIT NATIONAL 1920
Lần mua vé thì giá 20 quan, nên tại đóng làm 25 tháng mỗi tháng là mười quan. Hợp tiền lần đầu, đến được ngay số vé, rồng mình có quyền có-bán số vé không rồi lại bán. Mình mỗi năm khi chắc lên một lần, mỗi lần được số quyền số bằng mình số vé với quyền mình hết-tiền.
Về Crédit National, mỗi năm lĩnh 12 lần số quan rút số là tại Jeumont, rue Perrier, tại Arras, tại Lille, tại Nantes, tại Nevers, tại Marseille
Mỗi lần rút số có:

1 lô	MỘT TRIỆU
1 lô	500.000 quan
2 lô	200.000 quan
5 lô	100.000 quan
5 lô	50.000 quan

Hiện rút số lần kỳ trong một năm công là 36 triệu quan
Như vậy rất số cũng dễ trúng lắm
Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nếu gởi 20 quan vào ông số nhiều quan:
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Pepère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)